

תיאור תמציתי של שבע רמות הבקיאות בסולם אוריינות קריאה

רמת בקיאות	מה התלמידים מסוגלים לעשות בכל רמה
6	ברמה זו נדרשת יכולת להשוואות, להנגדות ולהיקשים רבים, מפורטים ומדויקים. הקורא נדרש להפגין הבנה מלאה ומפורטת של טקסט נתון אחד או יותר ויכולת מיזוג מידע משני טקסטים או יותר. הקורא עשוי להתמודד עם רעיונות לא מוכרים לנוכח מידע מתחרה ובולט תוך יצירת קטגוריות מופשטות לפרשנויות. במשימות הערכה וביקורת התלמיד עשוי להידרש להעלות השערות או לכתוב הערכה ביקורתית על טקסט מורכב בנושא לא מוכר, תוך התחשבות במספר רב של אמות מידה או נקודות מבט תוך יישום של הבנה חוץ טקסטואלית מתוחכמת. תנאי חשוב במשימות של איתור מידע ואחזורו ברמה זו הוא דיוק בניתוח ותשומת לב קפדנית לפרטים שאינם בולטים בטקסטים.
5	ברמה זו משימות של אחזור מידע מחייבות את הקורא לחלץ כמה פריטי מידע מתוך הטקסט, לארגן אותם ולהסיק מהו המידע הרלוונטי. משימות הערכה וביקורת מצריכות הערכה או העלאת השערות ביקורתיות תוך הסתמכות על ידע ספציפי. אלו גם אלו מצריכות הבנה מלאה ומפורטת של טקסט שתוכנו או צורתו אינם מוכרים. משימות ברמה זו דורשות בדרך כלל התמודדות עם מושגים המנוגדים לציפיות.
4	ברמה זו משימות של אחזור מידע מחייבות את הקורא לחלץ כמה פריטי מידע מתוך הטקסט ולארגן אותם. מקצת המשימות מצריכות פרשנות בנוגע לדקויות לשוניות בקטע מסוים בטקסט, תוך התייחסות לטקסט בכללותו. משימות פרשנות אחרות מצריכות הבנה ויישום של קטגוריות בהקשר לא מוכר. במשימות ההערכה הקורא נדרש להיעזר בידע רשמי או ציבורי כדי להעלות השערות בנוגע לטקסט או להעריכו באופן ביקורתי. על הקורא לגלות הבנה מדויקת של טקסטים ארוכים או מורכבים, שייתכן כי תוכנם או צורתם אינם מוכרים לו.
3	ברמה זו הקורא נדרש לאתר פריטי מידע העומדים באותם תנאים ולעתים נדרש אף לזהות את הקשר ביניהם. משימות פרשנות ברמה זו מצריכות מיזוג של כמה חלקים מן הטקסט כדי לזהות רעיון מרכזי, להבין יחס או לפרש מילה או משפט. על הקורא להביא בחשבון מאפיינים רבים בבואו לערוך השוואה, הנגדה או סיווג. לעתים קרובות המידע הדרוש אינו בולט או שיש שפע של מידע מתחרה; לעתים יש מכשולים טקסטואליים אחרים, כגון רעיונות המנוגדים לציפיות, הנבנות בעת קריאת הטקסט, או המנוסחים על דרך השלילה. במשימות הערכה ברמה זו הקורא עשוי להידרש לקשר בין פריטי מידע, להשוות ביניהם, להסביר אותם או להעריך אחד ממאפייני הטקסט. במשימות הערכה מסוימות עליו לגלות הבנה מעמיקה של הטקסט ביחס לידע מוכר ויומיומי. במשימות אחרות לא נדרשת הבנה מפורטת של הטקסט, אך הקורא נדרש להסתמך על ידע נפוץ פחות.
2	ברמה זו מקצת המשימות מצריכות איתור של פריט מידע אחד או יותר שיש להסיק מתוך הטקסט ולוודא שהם עומדים בכמה תנאים. במשימות אחרות הקורא עשוי להידרש לזיהוי רעיון מרכזי בטקסט, להבנת יחסים וקשרים או להבנת משמעות בתוך חלק מסוים בטקסט כאשר המידע אינו בולט והקורא נדרש להיסקים ברמה נמוכה. משימות ברמה זו עשויות לכלול השוואות או הנגדות על סמך מאפיין יחיד בטקסט. במשימות הערכה אופייניות לרמה זו על הקורא להשוות או לקשר בין הטקסט לבין ידע חיצוני על סמך התנסות אישית ועמדות אישיות.
א1	ברמה זו הקורא נדרש לאתר פריט מידע מפורש או כמה פריטי מידע מפורשים שאינם תלויים זה בזה, לזהות את הנושא המרכזי או את כוונת המחבר בטקסט על נושא מוכר או לערוך קישור פשוט בין מידע מתוך הטקסט לבין ידע נפוץ ויומיומי. בדרך כלל המידע הנדרש בולט בטקסט, ויש מעט מידע מתחרה אם בכלל.
ב1	ברמה זו הקורא נדרש לאתר פריט מידע מפורש המצוי במקום בולט בטקסט קצר ופשוט מבחינה תחבירית, בהקשר ובסוגי טקסט מוכרים, כגון טקסט נרטיבי או רשימה פשוטה. בדרך כלל הטקסט יכלול חזרה על מידע, הצגת תמונות, סמלים מוכרים ועוד העשויות לסייע לקורא. הטקסט יכלול מעט מאוד מידע מתחרה. במשימות המצריכות פרשנות יידרש הקורא לערוך קישורים פשוטים בין פריטי מידע הסמוכים זה לזה.